

بررسی نقش پیش‌بین کارکرد خانواده و سبک تفکر با میانجی‌گری ارزش‌های شخصی و دشواری در تصمیم‌گیری بر رغبت به ازدواج جوانان

روح اله نوروزی سوته^۱، محسن جدیدی^۲

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.

^۲ گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز، بندرگز، ایران.

نام نویسنده مسئول:

روح اله نوروزی سوته

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش پیش‌بینی کارکرد خانواده و سبک تفکر با میانجی‌گری ارزش‌های شخصی و دشواری در تصمیم‌گیری بر رغبت به ازدواج جوانان مجرد (غیر مطلقه) ۲۰ تا ۳۰ ساله ساکن شهرستان ساری در سال ۹۶ است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی (معادلات ساختاری) است. در این پژوهش ۱۵۵ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس از جامعه آماری انتخاب شدند. ابزارهای به کار رفته در این پژوهش عبارتند از: پرسشنامه سنجش عملکرد خانواده (FAD)، پرسشنامه سنجش سبک تفکر استرنبرگ-واگنر (TSI)، پرسشنامه سنجش رغبت به ازدواج (پرساد)، پرسشنامه سنجش ارزشهای شخصی آلپورت و پرسشنامه دشواری در تصمیم‌گیری است. برای بررسی فرضیه‌ها از روش همبستگی پیرسون، آزمون سوبل روش تحلیل مسیر استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد رابطه معنادار بین کارکرد خانواده و سبکهای تفکر نوع ۱-۲-۳ با رغبت به ازدواج با واسطه‌گری دشواری در تصمیم‌گیری وجود دارد همچنین رابطه معنی‌داری بین کارکرد خانواده و سبکهای تفکر ۱ و ۳ با رغبت به ازدواج با واسطه‌گری ارزش‌های شخصی (مذهبی، اجتماعی و اقتصادی) وجود دارد ارتباط سبک تفکر ۲ با رغبت به ازدواج تنها با واسطه‌گری بعد ارزش‌های مذهبی تایید شده است.

واژگان کلیدی: کارکرد خانواده، سبک تفکر، رغبت به ازدواج، ارزش‌های فردی، دشواری در تصمیم‌گیری.

مقدمه

ازدواج یکی از اساسی ترین و در عین حال حساس ترین مراحل زندگی انسان به شمار می رود. انسان بنابر سرشت و ماهیت وجودی خویش و وابستگی به غیر در پاسخ به نیازهای درونی و بیرونی خود همواره از فردگرایی گریزان بوده است. حتی انسان بدوی نیز بی نیاز از زندگی مشترک (خانوادگی و گروهی) نبود. ازدواج اصلی ترین و عالی ترین نمود این پاسخ است و مظهری از قانون گروه گرایی اوست. از دیدگاه جامعه شناسی، ازدواج یک قرارداد اجتماعی و از دیدگاه تکاملی ضامن بقای نسل انسان است و آرامش و امنیت در یک جامعه، نتیجه ازدواج سالم و محیط آرام بخش خانواده است؛ از آنجائیکه ازدواج عامل پیدایی خانواده و تاخیر و عقب افتادن آن باعث تاخیر در پیدایش و شکل گیری خانواده های جدید است موضوع قابل اهمیتی برای بررسی است (رحیمی^[۱]، ۱۳۹۱). اما آشکار است که ازدواج و رغبت به این مساله را به تنهایی و جدا از سایر عوامل تاثیرگذار بر آن نمی توان مورد بررسی قرار داد. از نظر خیلی از کارشناسان یکی از پدیده های ناخوشایند اجتماعی در سطح جهانی به تاخیر افتادن ازدواج و به دنبال آن کاهش آمار ازدواج می باشد. در ایران نیز طی سالهای اخیر با روندی فزاینده شاهد چنین پدیده ای بوده ایم (حیدری، مظاهری و پوراعتماد^[۲]، ۱۳۸۳).

امروزه با گسترده تر شدن جوامع بشری و تلفیق و ترکیب و اختلاط ملتها و نژادها و فرهنگها و در هم شکسته شدن مرزهای محدودکننده ی جوامع انسانی دیگر خبری از آن انسجام قومی و قبیله ای و فرهنگی سفت و محکم که در گذشته شاهدش بودیم نیست. این روزها، دانش، صنعت و مدرنیته به طور فزاینده ای در حال رشد می باشند، و در راستای این تغییرات، سبک زندگی فردی، ارزش های فرهنگی - اجتماعی، و همچنین ارزش های فردی و خانوادگی در حال تغییر هستند. هویت و ارزش های دست یافتنی و قابل پذیرش یکی از مهم ترین چالش های جوانان و نوجوانان می باشد (تریاندیس، بونتیمپو، ویلارل، آسیا و لوکا^[۳]، ۱۹۹۸؛ لی، پولکینن و کتجا کوکو^[۴]، ۲۰۰۰). دنیای امروز با عناوین مختلف به فردیت انسانها می پردازد و بر ارزش آن تاکید می کند و دائم دم از حقوق فردی و شخصی و احترام به فردیت انسانها می زند. طبیعتاً با تغییراتی ازین دست که جامعه ی انسانی با آن مواجه شده مسائلی مربوط به انسانها و دنیای فردیشان هم دچار تغییر گشته که ازدواج می تواند یک نمونه ی بسیار بارز از این تغییر باشد. با عنایت به مطالعات مذکور در این پژوهش به بررسی برخی از عوامل مهم روانی - اجتماعی - محیطی تأثیر گذار بر رغبت به ازدواج از جمله کارکرد خانواده، سبک تفکر، ارزشهای فردی و دشواری در تصمیم گیری در انتخاب همسر و بررسی رابطه بین این عوامل با همدیگر پرداخته ایم تا از این طریق بتوانیم دانش خود راجع به ارتباط این عوامل را گسترش داده و در آینده از این دانش در فهم و تبیین بهتر مسائلی این چنینی بهره ببریم. کارکرد خانواده به معنای توانایی در هماهنگی با تغییرات، حل تضادها و تعارضات، همبستگی بین اعضا و موفقیت در اعمال الگوهای انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد، اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل نظام خانواده می باشد (کدیور، اسلامی و فراهانی^[۵]، ۱۳۸۳). سبک تفکر یک توانایی نیست بلکه چگونگی استفاده ی ما از تواناییهایمان اشاره می کند. افراد ممکن است عملاً در تواناییهای مشابه اما در سبکهای تفکر متفاوت باشند. سبک تفکر ترجیحات ما درباره چگونگی استفاده از هوش و استعدادهایمان هستند (استرنبرگ، نقل از سیف^[۶]، ۱۳۸۶). رغبت به ازدواج نیز به معنای انگیزه و رغبت دختر و پسر برای امر ازدواج می باشد که می تواند بسیار بالا یا بسیار پایین تر از حد در جامعه دیده شود. ارزش های شخصی به نوعی به نظام ارزشی فرد اشاره می نماید و بیان کننده این مسئله می باشد که فرد به چه موضوعاتی ارزش می دهد و به چه میزان (توکی قینیانی^[۷]، ۱۳۹۲). دشواری در تصمیم گیری در انتخاب همسر یعنی اینکه فرد برای مشخص ساختن شاخص ها و معیارهای اصلی گزینش انتخاب همسر (فقدان انگیزه، عدم اطلاع داشتن از فرایند تصمیم گیری، عدم آمادگی و...) دچار ابهام، بلاتکلیفی و چندسویگی می باشد.

بر اساس آخرین جستجوهای محقق در بانکهای اطلاعاتی معتبر داخلی و خارجی پژوهش مشابهی که متغیرهای موردنظر پژوهش را به صورت یکپارچه مورد بررسی قرار داده باشد یافت نشد اما پژوهشهایی که هر یک از متغیرها را جداگانه مورد بررسی قرار داده باشد در دسترس بود که به تعدادی از آنها اشاره می شود.

در میان این متغیرها خانواده نقش مهمی ایفا می کند، چرا که خانواده، یکی از مهمترین نهادهای جامعه و شکل دهنده ی شخصیت آدمی است. مطلوبیت، رضایت، خشنودی، کیفیت و کارکرد بهینه ی خانواده، عامل بسیار تاثیرگذاری در شکوفایی، رشد و پیشرفت اعضای خانواده است. بنظر می رسد تاثیر متقابل این عوامل در موفقیت و پایداری ازدواج نقش بسزایی دارد (لوکه و ویلیامسون^[۸]، ۱۹۸۵). بهاری^[۹] (۱۳۷۹) در پژوهش خود نشان داد که زوجهای در حال طلاق در سازه های سه گانه ی کارکرد خانواده، یعنی ابزار عواطف، نقش های خانوادگی و حل مشکلات، نسبت به زوجهای عادی عملکرد ضعیف تری دارند. بر اساس پژوهشهای بهاری و صابری (۱۳۸۳) بین کارکرد خانواده زوجهای در حال طلاق و زوجهای غیر مطلقه تفاوت معنادار وجود دارد، به این معنی که کارکرد خانواده زوجهای در حال طلاق پایین تر از زوجهای غیر مطلقه است. کیتنر، میلر و رایان^[۱۰] (۱۹۹۶) نشان دادند که وقتی الگوهای خانواده برای رسیدن به هدف ها سودمند باشد، خانواده از نظر کارکردی، کار آمد خواهد بود اما وقتی این الگوها سودمند نباشد و تعامل ها همراه با استرس و رفتارهای بیمارگونه صورت گیرد خانواده چهره ای ناکارآمد می یابد.

سبک تفکر نیز می تواند از دیگر عوامل تاثیرگذار بر رغبت به ازدواج باشد. نورانی^{□□} (۱۳۹۳) در پژوهش خود نشان داد که سبکهای تفکر نوع اول و نوع دوم دارای نقش واسطه گری معناداری در رابطه رغبت به ازدواج با ویژگی های شخصیتی می باشند. همچنین ویژگی های شخصیتی و هر سه سبک تفکر رابطه معناداری با رغبت به ازدواج دارند.

همچنین ارزشهای شخصی نیز که خود منشعب از عوامل اجتماعی، فردی و خانوادگی است نگرشهای افراد را به زندگی فردی و گروهی متاثر می سازد. پژوهشها و بررسیهای انجام شده در این زمینه نشان دهنده ی این مطلب مهم است که ارزشها نقشی مهم و تعیین کننده در رفتارهای ما، تصمیم گیری و موفقیت های مدیریتی ایفا می کنند(موری^{□□□}، ۱۹۶۳، سیکولا^{□□□□}، ۱۹۷۱، سینگر^{□□□□}، ۱۹۷۵). آزادفلاح^{□□□□} (۱۳۸۵) در پژوهش خود تحت عنوان بررسی نقش برنامه مداخله ای اصلاح باورها در گرایش جوانان به ازدواج ضمن بیان این نکته به اهمیت نقش باورها و نگرش ها در ازدواج اشاره می کند. وی در تحقیق خود به این نتیجه رسیده که با انجام برنامه های مداخله ای و تصحیح نگرشی روی دانشجویان در هر دو گروه دختر و پسر نگرش و گرایش به ازدواج به صورت معناداری افزایش یافته است.

روش تحقیق

این تحقیق یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی (معادلات ساختاری) می باشد جامعه آماری جوانان مجرد(غیر مطلقه) در رده سنی ۲۰الی ۳۰ سال ساکن شهرستان ساری در سال ۱۳۹۶ می باشد که نمونه ای به حجم ۱۵۵ نفر به صورت نمونه گیری در دسترس انتخاب گردید .

در این پژوهش از چند ابزار استفاده شد که عبارت بودند از پرسشنامه سنجش کارکرد خانواده(FAD)، در ایران نجاریان^{□□□□} (۱۳۷۴) برای اولین بار FAD را ترجمه، هنجاریابی و میزان سازی کرده و اعتبار کل آزمون را ۰/۹۳ بدست آورد که در سطح $P \leq 0/001$ معنادار می باشد.

پرسشنامه سبکهای تفکر استرنبرگ-واگنر(TSI)، در پژوهش فرزاد^{□□□□} و همکاران (۱۳۸۶) روایی و پایایی این پرسشنامه مورد آزمایش قرار گرفته است. به منظور بررسی روایی این مقیاس از مدل های تحلیل عاملی استفاده شد و روایی آن مورد تایید قرار گرفت. آزمون رغبت به ازدواج(پرساد)، پرسشنامه رغبت سنج ازدواج توسط پورا اعتماد، حیدری و مظاهری در سال ۱۳۸۳ تهیه شده است و دارای ۲۴ سوال شامل ۴ خرده مقیاس می باشد. از طریق اجرای آزمایشی و نظر خواهی از پاسخ دهندگان و ۵ نفر از اساتید روانشناسی روایی محتوایی آن تایید گردید .

آزمون سنجش ارزشهای شخصی آلپورت، این آزمون به منظور ارزیابی اهمیت نقش نسبی شش ارزش یا انگیزه اساسی در زندگی یک فرد تهیه شده است . این پرسشنامه در داخل کشور پس از بومی سازی گویه های پرسشنامه در گزارشهای پژوهشی متفاوت آمده است و همگی دلالت بر روایی ابزار سنجش دارد (اکرامی، دشتوان اردستانی و فرهد^{□□□□□□} ، ۱۳۹۰).

پرسشنامه ی دشواری در تصمیم گیری در انتخاب همسر که از روی پرسشنامه ی دشواری در تصمیم گیری در انتخاب شغل ساخته شد. این پرسشنامه شامل سه طبقه اصلی (۱۰ زیر مقیاس) می باشد: فقدان آمادگی، فقدان اطلاعات و اطلاعات ناهمخوان. در پژوهش شیلول و شنهاوشفر^{□□□□} (۲۰۰۴) آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس فقدان آمادگی برای ازدواج ۰/۶۵، برای فقدان اطلاعات ۰/۹۱ و اطلاعات ناهمخوان ۰/۸۹ گزارش شده است.

افرادی که ملاکهای ورود به پژوهش را داشتند، انتخاب شده و پرسشنامه ها بعد از ارائه توضیحاتی درمورد نحوه پاسخ دادن به آنها به صورت دستی در فضاهایی مانند دانشگاه ها در اختیارشان قرار گرفت. بعد از جمع آوری پرسشنامه ها، آنها را که به صورت کامل و صحیح تکمیل شده بود، نمره گذاری شد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده های به دست آمده به کمک آزمونهای آماری مرتبط در دو قسمت آمار توصیفی و آمار استنباطی تجزیه و تحلیل شد.

همچنین به منظور خلاصه کردن اطلاعات، از شاخص های آماری توصیفی نظیر فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد استفاده گردید. سپس برای بررسی فرضیه ها از روش همبستگی پیرسون ، آزمون سوبل و تحلیل مسیر توسط دو نرم افزار لیزرل ۸/۵ و SPSS22 استفاده گردید.

یافته ها

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد فراوانی ویژگی های جمعیت شناختی

فراوانی		درصد فراوانی	
زن	۷۵	۴۸/۴	جنسیت
مرد	۸۰	۵۱/۶	
۲۰-۲۵ سال	۶۳	۴۰/۶	رده سنی
۲۵ الی ۳۰ سال	۹۲	۵۹/۴	
بی پاسخ	۲۰	۱۳/۱	تحصیلات
دیپلم	۸	۵/۲	
فوق دیپلم	۳۲	۲۰/۶	
لیسانس	۶۰	۳۹/۲	تحصیلات
فوق لیسانس	۳۵	۲۲/۹	

بررسی جدول ۱ نشان داد از بین افراد پاسخ دهنده ۴۸/۴ درصد زن و ۵۱/۶ درصد مرد بودند. ۴۰/۶ درصد ۲۰-۲۵ سال و ۵۹/۴ درصد ۲۵-۳۰ سال بودند. ۱۳/۱ درصد مدرک تحصیلی خود را عنوان نکرده اند و ۵/۲ درصد دیپلمه و ۲۰/۶ درصد فوق دیپلم و ۳۹/۲ درصد لیسانس و ۲۲/۹ درصد فوق لیسانس بودند.

جدول ۲. شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
کارکرد خانواده	۲/۲۶	۰/۲۹
سبک تفکر نوع ۱	۳۸/۳۵	۵/۷۳
سبک تفکر نوع ۲	۳۶/۲۵	۵/۶۴
سبک تفکر نوع ۳	۳۷/۱۴	۵/۵۶
ارزشهای نظری	۴۲/۳۸	۵/۳۰
ارزشهای اقتصادی	۳۸/۹۸	۴/۹۴
ارزشهای هنری	۴۲/۸۹	۶/۱۴
ارزشهای اجتماعی	۳۹/۵۵	۵/۳۲
ارزشهای سیاسی	۳۹/۲۸	۵/۰۰
ارزشهای مذهبی	۳۴/۹۲	۶/۲۰
مشکلات تصمیم گیری	۱۹۸/۰۷	۶۴/۳۳
رغبت به ازدواج	۷۹/۵۲	۱۲/۹۵

بررسی ها از جدول ۲ نشان داد میانگین نمره کارکرد خانواده برابر با ۲/۲۶ شده که در سطح متوسط واقع گردیده است. سبک تفکر نوع اول برابر با ۳۸/۳۵، میانگین سبک تفکر نوع دوم ۳۶/۲۵ و میانگین سبک تفکر نوع سوم ۳۷/۱۴ بدست آمده است. بررسی ابعاد ارزشها نشان داد هر بعد ارزشی در دامنه ۱۰ الی ۷۰ نمره اختیار می کند میانگین نمره ارزشها در بعد نظری ۴۲/۳۸، در بعد اقتصادی ۳۸/۹۸، در بعد هنری ۴۲/۸۹، در بعد اجتماعی ۳۹/۵۵ شده است در بعد سیاسی ۳۹/۲۸ و در بعد مذهبی ۳۴/۹۲ بوده است. مشکلات تصمیم گیری در دامنه نمره ۴۴ الی ۳۹۶ قرار میگیرد که در این مطالعه میانگین برابر با ۱۹۸/۰۷ شده است. رغبت به ازدواج در دامنه ۲۳ الی ۱۱۵ قرار می گیرد در این مطالعه میانگین نمره برابر با ۷۹/۵۲ بدست آمده است.

جدول ۳. همبستگی بین متغیر های پیش بین و میانجی با ملاک

رغبت به ازدواج		
P	R	
0/0001	-0/871	کارکرد خانواده
0/0001	0/603	سبک تفکر نوع اول
0/0001	0/529	سبک تفکر نوع دوم
0/0001	0/471	سبک تفکر نوع سوم
0/546	-0/049	ارزش های نظری
۱0/000	0/775	ارزش های اقتصادی
0/300	-0/084	ارزش های هنری
۱0/000	0/724	ارزش های اجتماعی
0/344	-0/077	ارزش های سیاسی
۱0/000	0/782	ارزش های مذهبی
۱0/000	-0/808	مشکلات تصمیم گیری

نتایج از جدول ۳ نشان داد با توجه به اینکه نمره کارکرد خانواده معکوس بوده و کسب نمرات بالا به منزله وجود اختلال کارکردی در فرد بوده نتایج نشان داد بین وجود اختلال کارکردی خانواده و رغبت به ازدواج در دانشجویان دارای جهت منفی بوده و در سطح خطای ۰/۰۵ معنی دار بوده است میزان ارتباط بین نمره کلی کارکرد خانواده با رغبت به ازدواج ۰/۸۷۱- شده است که هر چه اختلالات در کارکرد کمتر شود رغبت بیشتر خواهد شد. ارتباط بین سبک تفکر نوع یک با رغبت به ازدواج ۰/۶۰۳ سبک تفکر نوع دو با رغبت به ازدواج ۰/۵۲۹ و سبک تفکر نوع سه با رغبت به ازدواج ۰/۴۷۱ بوده و معنی دار بوده است. ارتباط بین ارزشهای مذهبی، اجتماعی و اقتصادی با رغبت به ازدواج به ترتیب ۰/۷۸۲، ۰/۷۲۴، ۰/۴۸۲ بوده و معنی دار بوده است. ولی ارتباط بین سایر ارزش های فردی با رغبت به ازدواج و مولفه های آن معنی دار نشده است وجود مشکل در تصمیم گیری با رغبت به ازدواج برابر با ۰/۸۰۸ شده است. بنابراین می توان با اطمینان ۹۵ درصد پذیرفت که ارتباط معنی داری بین مشکلات تصمیم گیری در ازدواج بطور مجزا با رغبت به ازدواج وجود دارد.

جدول ۴. نتایج بررسی نقش میانجی در ارتباط بین متغیر پیش بین و ملاک

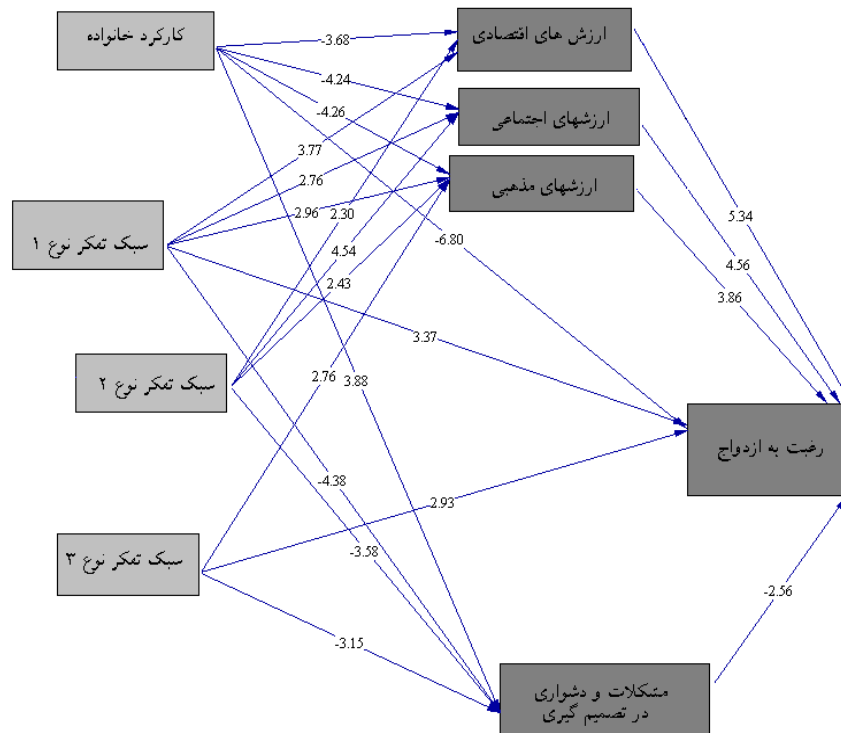
متغیر پیش بین	میانجی	ملاک	(Sobel test)	P
کارکرد خانواده	ارزش نظری		-۱/۱۴۵	۰/۲۵۱
	ارزش اقتصادی		۵/۱۰۰	۰/۰۰۰۱
	ارزش هنری		۰/۱۶۹	۰/۸۶۵
	ارزش اجتماعی		۶/۷۴۶	۰/۰۰۰۱
	ارزش سیاسی		۰/۶۲۲	۰/۵۰۷
	ارزش مذهبی		۶/۵۵۱	۰/۰۰۰۱
سبک تفکر ۱	مشکلات در تصمیم گیری	ب.۴	۱۰/۰۹۰	۰/۰۰۰۱
	ارزش نظری	ب.۴	۰/۸۴۵	۰/۱۹۴
	ارزش اقتصادی	ب.۴	۳/۸۲۶	۰/۰۰۰۱
	ارزش هنری	ب.۴	۰/۱۷۱	۰/۸۶۳
	ارزش اجتماعی	ب.۴	۲/۲۲۱	۰/۰۲۶
	ارزش سیاسی	ب.۴	۰/۴۲۹	۰/۶۶۷
سبک تفکر ۲	ارزش مذهبی		۴/۵۹۶	۰/۰۰۰۱
	مشکلات در تصمیم گیری		۵/۰۲	۰/۰۰۰۱
	ارزش نظری		۱/۲۱	۰/۲۲۵

۰/۰۰۰۱	۳/۹۳۳	ارزش اقتصادی
۰/۸۶۴	۰/۱۷۰	ارزش هنری
۰/۰۰۰۱	۵/۵۶۸	ارزش اجتماعی
۰/۴۹۸	۰/۶۷۶	ارزش سیاسی
۰/۰۰۰۱	۴/۵۶۵	ارزش مذهبی
۰/۰۰۰۱	۵/۹۱	مشکلات در تصمیم گیری
۰/۴۵۶	۰/۷۴۴	ارزش نظری
۰/۰۹۳	۱/۶۸۱	ارزش اقتصادی
۰/۸۶۳	۰/۱۷۲	ارزش هنری
۰/۶۸۲	۰/۴۰۹	ارزش اجتماعی
۰/۸۰۵	۰/۲۴۶	ارزش سیاسی
۰/۰۲۶	۲/۲۲۵	ارزش مذهبی
۰/۰۰۰۱	۳/۶۰	مشکلات در تصمیم گیری

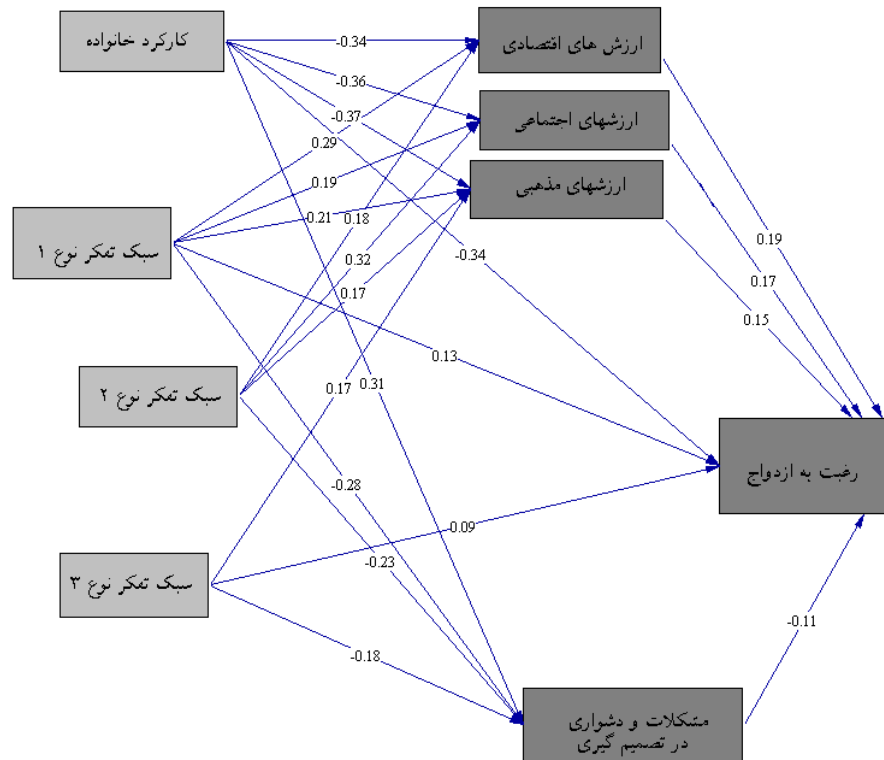
سبک تفکر ۳

نتایج آزمون سوبل نشان داد که نقش میانجیگری ارزش های فردی تنها در سه ارزش اقتصادی؛ اجتماعی و مذهبی در ارتباط بین کارکرد خانواده، سبک تفکر یک و سبک تفکر دو با رغبت به ازدواج معنی دار است. سبک تفکر سه تنها با میانجی گری ارزش مذهبی بر رغبت به ازدواج تاثیر داشته است. همچنین نقش میانجیگری مشکلات در تصمیم گیری در ارتباط بین کارکرد خانواده و سبک های تفکر با رغبت به ازدواج معنی دار است.

با توجه به بررسی های صورت گرفته و با توجه به اینکه برخی از اثر ها در مدل کلی معنی دار نبوده بعد از تعدیل و حذف اثر هایی که معنی دار نبودند در نهایت مدل نهایی تحقیق به صورت زیر بدست آمده است.

نمودار ۱. مدل پایه با مقادیر تی (t) مدل کلی تحقیق

نمودار ۲. مدل پایه با ضرایب استاندارد مسیر مدل کلی تحقیق

در نمودار ۱ مقادیر ۴ را برای مدل تحلیلی نشان داده شده است و در نمودار ۲ مقادیر ضرایب مسیر استاندارد را برای مدل ارائه گردید بررسی ها نشان می دهد ارتباط بین کارکرد خانواده با رغبت به ازدواج هم ارتباط مستقیم (-0/034) و هم ارتباط غیر مستقیم با واسطه گری مشکلات تصمیم گیری (-0/0341 = -0/11 × 0/31)، ارزش های مذهبی (-0/0555 = -0/15 × -0/37) ارزش های اجتماعی (-0/0612 = -0/36 × 0/17) و ارزش های اقتصادی (-0/0646 = -0/34 × 0/19) وجود دارد. که شدت ارتباط غیر مستقیم در مجموع برابر با 0/215 - شده است. در بررسی سبک های تفکر نیز ملاحظه شد در ارتباط بین سبک تفکر نوع ۱ با رغبت به ازدواج هم ارتباط مستقیم (0/13) و هم ارتباط غیر مستقیم با واسطه گری مشکلات تصمیم گیری (-0/0308 = -0/11 × -0/28)، ارزش های مذهبی (-0/0315 = 0/15 × 0/21)، ارزش های اجتماعی (-0/0323 = 0/17 × 0/19) و ارزش های اقتصادی (-0/0551 = 0/19 × 0/29) وجود دارد که شدت ارتباط غیر مستقیم در مجموع برابر با 0/150 - شده است.

در ارتباط بین سبک تفکر نوع ۲ با رغبت به ازدواج تنها ارتباط غیر مستقیم با واسطه گری مشکلات تصمیم گیری (-0/023 = 0/253 × -0/11 × -0/11)، ارزش های مذهبی (-0/0255 = 0/15 × 0/17) و ارزش های اجتماعی (-0/0544 = -0/17 × 0/32) و ارزش های اقتصادی (-0/0342 = 0/19 × 0/18) وجود دارد که شدت ارتباط غیر مستقیم در مجموع برابر با 0/139 - شده است.

در ارتباط بین سبک تفکر نوع ۳ با رغبت به ازدواج هم ارتباط مستقیم (0/09) و هم ارتباط غیر مستقیم با واسطه گری مشکلات تصمیم گیری (-0/0198 = -0/11 × -0/18) و ارزش های مذهبی (-0/0255 = 0/15 × 0/17) وجود دارد. که شدت ارتباط غیر مستقیم در مجموع برابر با 0/045 - شده است.

جدول ۵. بررسی شاخص های برازندگی مدل میانجی پژوهش

شاخص برازش	علامت اختصاری	مقادیر برآورد شده
درجه آزادی	DF	۲۴
کای اسکوار	Chi-Square	۰/۰۰۰۱
نسبت کای دو به درجه آزادی	Chi-Square/DF	۴/۲
مقدار احتمال	P-value	۰/۰۰۰۱
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰/۱۵

۰/۹۵	NFI	شاخص برازش هنجار شده
۰/۹۴	NNFI	شاخص برازش هنجار نشده
۰/۹۶	CFI	شاخص برازش مقایسه ای یا تطبیقی
۰/۰۵۷	SRMR	ریشه میانگین مربعات باقی مانده استاندارد
۰/۸۷	GFI	نیکویی برازش
۰/۴۶	AGFI	نیکویی برازش اصلاح شده

همان گونه که در جدول ۵ ملاحظه می‌شود، برازش مدل نهایی برازش داده شده به داده‌ها شاخص‌های مربوط به انطباق و نیکویی برازش در سطح پذیرش قابل قبول قرار دارند. بنابراین برازش داده به مدل با نقش میانجیگری مشکلات تصمیم‌گیری و ارزشهای فکری در ارتباط بین کارکرد خانواده و سبک‌های تفکر با رغبت به ازدواج پذیرفته می‌شود. که شاخص نیکویی برازش برابر بل ۰/۸۷ شده است که یک مدل نسبتاً متوسطی را نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش میانگین سن پیشنهادی برای ازدواج در آزمون رغبت به ازدواج، ۲۴/۶ بدست آمده است و این در حالیست که ۵۹/۴ درصد شرکت‌کنندگان سنشان بین ۲۵ تا ۳۰ سال بوده است یعنی سن آمودنیها از سن مناسب پیشنهادی برای ازدواج از نظر خودشان، گذشته بود. با بررسی مدل نهایی مشاهده می‌کنیم که کارکرد خانواده هم به صورت مستقیم بر رغبت به ازدواج موثر است و هم با واسطه‌گری سه ریزمقیاس ارزش اقتصادی، ارزش اجتماعی و ارزش مذهبی از شش مقیاس (نظری، اقتصادی، زیبا گرا، اجتماعی، سیاسی و مذهبی) ارزشهای شخصی. اما جالب اینجاست که با بررسی رابطه‌ی بین کارکرد خانواده و ارزشهای شخصی می‌بینیم که ارزش مذهبی، ارزش اجتماعی و در نهایت ارزش اقتصادی در سلسله مراتب اهمیت قرار می‌گیرند و این سلسله مراتب اهمیت زمانی که بحث ازدواج مطرح می‌شود کاملاً برعکس می‌شود. یعنی ارزش اقتصادی در درجه اول اهمیت قرار می‌گیرد و بعد ارزش اجتماعی و در نهایت ارزش مذهبی. این می‌تواند نشان دهنده نگاه مادی‌گرایانه و داد و ستد گونه‌ی جوانان به ازدواج باشد و همین امر هم می‌تواند مانع ازدواج به هنگام آنان شود، همانطور که شده. این نتیجه همسو با پژوهش‌هایی است که در باب موانع ازدواج صورت پذیرفته. رضانیان^[۱۳۷۶] در پژوهش خود نشان داد که از جمله عوامل کاهش دهنده‌ی رغبت ازدواج و موانع این امر می‌توان به مواردی از قبیل: توقعات بالای خانواده دختر، چشم هم‌چشمی خانواده‌ها، ترس از برگزاری مراسم و تشریفات عروسی، مشکل مسکن و اشتغال، عدم تفاهم اخلاقی، دخالت والدین، مشکلات مالی، مهریه سنگین، ترس از آینده، نامطمئن بودن آینده و بالا بودن توقعات جوانان اشاره نمود. همچنین اینگلس و گرین گلاس^[۱۹۸۹]، نشان دادند که در دهه‌ی ۹۰ موانع ازدواج برای جوانان عبارت بود از نداشتن شغل، مشکل مسکن، مشکل در زندگی با دیگران، کم شدن آزادی بعد از ازدواج، تعارض بین شغل و ازدواج و نگرش ازدواج به عنوان یک قمار پرمخاطره. و طبق نتایج این پژوهش اینطور به نظر می‌رسد که عامل اقتصاد هنوز بازیگر اصلی در زمینه‌ی ازدواج و رغبت به آن است.

با بررسی رابطه بین سه نوع سبک تفکر و رغبت به ازدواج با نقش میانجی ارزشهای شخصی متوجه می‌شویم که دو نوع سبک تفکر ۱ و ۲ هم مانند کارکرد خانواده رابطه‌شان با رغبت به ازدواج تنها از طریق سه ارزش اقتصادی، اجتماعی و مذهبی معنا دار گشته. سبک تفکر نوع ۳ هم تنها از طریق ارزش مذهبی با رغبت به ازدواج رابطه معنا دار دارد. اما هر کدام از دو نوع سبک تفکر ۱ و ۲ متناسب با ویژگی ماهیتی خود در رابطه با رغبت به ازدواج به آن سه ارزش اهمیت می‌دهند. سبک تفکر نوع ۱ که شامل افراد خلاق و کسانیکست که هنجارها را به چالش می‌کشند کمترین میزان اهمیت را به ارزش اجتماعی می‌دهند و در مقابل سبک تفکر نوع ۲ که شامل افرادیست که در پی حفظ هنجارها هستند و اقتدارمحورند بیشترین اهمیت را به ارزشهای اجتماعی می‌دهند.

نکته‌ی جالب توجه اینجاست که افراد دارای سبک تفکر نوع ۱ در رابطه با ازدواج بیشترین اهمیت را به ارزش اقتصادی می‌دهند و ارزش نهادن ب این مطلب نشان دهنده اهمیت دادن بیش از حد این افراد به جنبه‌ی مادی امور و روابط است. در مقابل افراد دارای سبک تفکر نوع ۲ کمترین اهمیت را به ارزش اقتصادی در این زمینه می‌دهند که این می‌تواند دقیقاً نشان دهنده تمایز و اختلاف این دو نوع سبک تفکر در رابطه با رغبت به ازدواج باشد.

اما همانطور که از مدل نهایی در مورد رابطه سه نوع سبک تفکر و رغبت به ازدواج با نقش میانجی دشوای در تصمیم‌گیری می‌توان فهمید اینست که سبک تفکر نوع ۱ به رغم ویژگی‌های خاص نوع خود دچار مشکل بیشتری در تصمیم‌گیری است. که این می‌تواند به دلیل چالشی بودن این افراد باشد. و دیگر اینکه اهمیت زیاد آنها به ارزش اقتصادی شاید در مشکل در تصمیم‌گیری این افراد بی‌تاثیر نباشد.

از جمله محدودیتهای پژوهش عبارت بودند از:

- ۱- از آنجایی که آزمون‌های مورد استفاده در این پژوهش همگی از نوع خود گزارشگر بودند لذا احتمال این که آزمودنی‌ها عمدتاً یا سهواً به اشتباه به بعضی از سوالات پاسخ داده باشند وجود دارد و این مسأله می‌تواند اعتبار پژوهش را کم نماید.
- ۲- به علت این که روش پژوهش از نوع همبستگی است نمی‌توان هیچ نتیجه علت و معلولی از آن برداشت نمود و فقط می‌توان از نتایج پژوهش برای انجام پژوهش‌های آزمایشی بعدی استفاده نمود.
- ۳- به دلیل این که نمونه پژوهش ما جوانان بین سنین ۲۰ تا ۳۰ سال شهرستان ساری بودند لذا امکان تعمیم یافته‌های پژوهش به جوانان دیگر استانها و شهرهای کشور را نداشتیم.
- ۴- فقدان پژوهش کافی در مورد متغیر دشواری در تصمیم‌گیری در انتخاب همسر، که در برخی از جاهای پژوهش مشکلاتی بوجود آورده.

- ۵- با این که پژوهش‌های زیادی پیرامون تک تک متغیرها به تنهایی انجام شده است لیکن پیرامون ارتباطات بین آن‌ها به ندرت پژوهشی انجام شده است و راجع به ارتباط بین این پنج متغیر هم که اصلاً کاری انجام نشده است.
 - ۶- با توجه به این که ارزش‌های شخصی از متغیرهایی است که معمولاً افراد تمایل به خوب جلوه دادن آن دارند لذا امکان این که به درستی و دقت به سوالات پاسخ نداده باشند وجود دارد.
 - ۷- از آنجایی که تعداد پرسشنامه‌ها و سوالات مندرج در آن‌ها زیاد بود لذا ممکن است با وجود اینکه وقت کافی به آزمودنی‌ها جهت پاسخگویی داده شد اما با این حال باز آن‌ها حوصله کافی به خرج نداده و با دقت کافی به سوالات پاسخ نداده باشند و این مسأله تا حدی داده‌های پژوهش را تحت تأثیر قرار داده باشد.
- راهکارهای پژوهشی عبارتند از:

- ۱- با عنایت به این موضوع که جامعه آماری این پژوهش را تنها برخی از جوانان شهرستان ساری تشکیل می‌دادند و با در نظر داشتن این نکته که جوانان یک شهرستان خاص لزوماً نماینده تمامی جوانان جامعه نیستند لذا پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی نمونه و جامعه آماری از دیگر مناطق جغرافیایی و فرهنگی و اجتماعی انتخاب گردد تا بتوان بین نتایج پژوهش‌های مختلف مقایسه‌های آماری انجام داده و با انجام یک فراتحقیق بتوان نتایج کلی در سطح اجتماع را پیرامون ارتباط بین متغیرهای پژوهش را به دست آورد.
- ۲- با توجه به این که علی‌رغم وجود پرسشنامه‌های متفاوت برای سنجش متغیرهای مورد استفاده در این پژوهش در سطح بین‌الملل وجود دارد لذا پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های دیگری در این زمینه با استفاده از دیگر پرسشنامه‌های موجود در این زمینه انجام شده و نتایج آن‌ها با نتایج به دست آمده در این پژوهش مقایسه گردد.
- ۳- نظر به این که روش تحقیق در این پژوهش از نوع همبستگی بود لذا پیشنهاد می‌شود پژوهشی در این زمینه از نوع آزمایشی انجام شود و در آن پژوهشگر به بررسی مداخله‌ای که انجام می‌دهد پرداخته و به بررسی روابط علت و معلولی به دست آمده بین متغیرها بپردازد.
- ۴- می‌توان قبل از ازدواج و با دخالت در فرایند آشنایی زوجین از طریق مشاوره و با استفاده از شرح حال دو طرف و آزمونهای اینچنینی میزان موفقیت دو طرف در امر ازدواج را پیشبینی نمود و آن دو را از میزان ریسک نهفته در این امر مطلع نمود به این امید که شاهد وارونه شدن شرایط موجود در عرصه ازدواج باشیم. و یا اگر مطابق میلمان توانایی لازم برای افزایش نرخ ازدواج را نداریم از میزان آسیب بیشتر یعنی نرخ طلاق بکاهیم.
- ۵- با توجه به تاثیر فزاینده‌ی کارکرد خانواده در رغبت جوانان به ازدواج می‌توان با آموزش بیشتر خانواده‌ها و یا بهبود کیفیت آموزش آنها و انجام پژوهش‌های بیشتر در زمینه‌ی خانواده مسائل مرتبط با این حوزه کارآمدی آن را بهبود بخشید و شاهد نتایج مثبت بود. با توجه به نتایج به دست آمده در مورد متغیر دشواری در تصمیم‌گیری در انتخاب همسر می‌توان مشکلات موجود در این عرصه را با آموزش جوانان و بسترسازی در جامعه و همکاری و مشارکت تقابل خانواده‌ها و نهادهای حکومتی حل و فصل نمود.

منابع و مراجع

- [۱] اکرامی، م.؛ دشتوان اردستانی، ز. و فرهد، ا. (۱۳۹۰). اندازه گیری ارزشهای دانشجویان دانشگاه پیام نور استان تهران . فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی. ۱۷ (۲): ۱۲۱-۱۳۶
- [۲] آزادفلاح، پ. (۱۳۸۵). بررسی نقش برنامه مداخله ای اصطلاح باورها درگرایش جوانان به ازدواج، پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم تربیتی و روانشناسی.
- [۳] بهاری، ف. و صابری، م. (۱۳۸۳). مقایسه ی عملکرد خانوادگی زوجهای در حال طلاق ارجاء ی به سازمان پزشکی قانونی و زوج های غیرمنطقه. مجله پزشکی قانونی، ۱۰ (۳۴): ۷۵-۷۹.
- [۴] بهاری، ف. (۱۳۷۹). ارزیابی و مقایسه ی کارایی خانواده بین زوج های غیرطلاق و زوج های در حال طلاق موجودی به بخش روانپزشکی سازمان پزشکی قانونی کشور. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره. دانشگاه تربیت معلم تهران.
- [۵] توکلی قینانی، م. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیت و ارزش های شخصی و قضاوت اخلاقی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان . پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی . دانشگاه علامه طباطبایی.
- [۶] حیدری، م.؛ مظاهری، م. و پوراعتماد ح. (۱۳۸۳). ساخت و هنجاریابی پرسشنامه. مبعث سنج ازدواج. نسخه دانشجویی (پرساد).
- [۷] رحیمی، م. (۱۳۹۱). آسیب شناسی تاخیر در سن ازدواج جوانان . وبسایت علوم اجتماعی ایران. قابل دسترسی در لینک زیر: http://socialsciences.ir/index.php?option=com_content&view=article&id=177:1391-03-09-15-18-20&Itemid=61
- [۸] رضانیان، م. (۱۳۷۶). نظرسنجی از جوانان تهرانی درباره موانع و مشکلات ازدواج. طرح پژوهشی، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران.
- [۹] سیف، ع. (۱۳۸۶). روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. تهران: دوران
- [۱۰] کدیور، پ.؛ اسلامی، ع. و فراهانی، م. (۱۳۸۳). بررسی رابطه ی ساختار تعاملات خانواده با سبک های مقابله با فشارهای روانی و تفاوت های جنسی در دانش آموزان پیش دانشگاهی. مجله ای روانشناسی و علوم تربیتی. سال سی و چهارم، ۲: ص ۹۷-۱۲۳.
- [۱۱] فرزاد، و.؛ کدیور، پ.؛ شکر، ا. و دانشور پور، ز. (۱۳۸۶). بررسی تحلیل عاملی تاییدی و همسانی درونی پرسشنامه سبک های در دانشجویان، فصل نامه علمی- پژوهشی روانشناسی، دانشگاه تبریز، ۱۷ (۲): ۱۲۱-۱۳۶.
- [۱۲] نجاریان، ف. (۱۳۷۴). عوامل موثر در کارآئی خانواده (بررسی ویژگیهای روان سنجی مقیاس سنجش خانواده ، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن
- [۱۳] نورانی، م. (۱۳۹۳). ارائه مدل علی برای رغبت به ازدواج مولفه های ویژگی های شخصیتی با واسطه سبک های تفکر در دانشجویان دانشگاه مرودشت پایان نامه کارشناسی ارشد. رشته مشاوره و خانواده . دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- [14] Azad Fallah, p. (2006) - The Investigation of the role of the Intervention Program on the Concept of Beliefs in Young Persons' Marriages, Master's thesis. University of Science and Education and Psychology (Persian)
- [15] Bahari, f (1997). Evaluation and comparison of family effectiveness between infertile couples and divorced women in the psychiatric ward of the country's forensic medicine organization. Master's Degree in Consultation. Tarbiat Moalem University of Tehran. . (Persian)
- [16] Bahari, f. Saberi, M. (2004) Comparison of family functions of divorced parents referral to the forensic medicine organization and non-regional couples. Journal of forensic medicine, 10 (34) pp. 79-75. (Persian)

- [17] Ekrami M, Dashtevan Ardestani Z, Frahbod A. Measuring students' values in Payame Noor University of Tehran Province. *IRPHE*. 2011; 17 (2) :121-136(Persian)
- [18] Farzad,., Kadivar, P., Shokri, A. And Daneshvar Pour, Z. (2007) Investigating the confirmatory factor analysis and internal consistency of styles questionnaire among students, *journal of science and research in psychology*, Tabriz University, 17 (2), 121-136. (Persian)
- [19] Heidari, M; Mazaheri, M.; Puretemad, H. (2004) - Making and standardizing the questionnaire. *Marriage Meteogram*. Student Edition (Persian).
- [20] Inglis, A., & Greenglass, E. R. (1989). Motivation for marriage among women and men. *Psychological Reports*, 65(3), 1035-1042.
- [21] Kadivar, P.; Eslami A.; Farahani ,M. (2004) Investigating the relationship between the structure of family functions and the styles of coping with psychological pressures and sexual differences in pre-university students. *A journal of psychology and educational science*. Thirty-Fourth Year, 2: pp97-123. (Persian)
- [22] Keithner , G , I miller I , W & ryan , c , e , (1996) , mood disorders and family . In f.w. kaslow (Ed) . *Handbook of relational diagnosis on dysfunctional family patterns* . (434-447) . New york wiley .
- [23] lea , p . & katja k . (2000) . identity development in Adulthood ; A longitudinal study . *journal of research in personality* . 34 , 445 – 470 .
- [24] Locke , H.J & William son . R.C . (1985) . marital adjusmant : A factor analysis study . *American sociological review* . 23 , 562 – 569 .
- [25] Murray , r , n , conflicts in human values , *harvard business review* , vol 40, 1963 , p . 130 – 145.
- [26] Najjarian, F (1995) Factors affecting family efficiency (studying the psychometric properties of the family measurement scale). master's degree in psychology of consultation, Islamic Azad University, Roudehen Branch. (Persian)
- [27] Norani, M. (2014). A causal model for the desire to marry the components of personality traits with interdisciplinary thinking styles in the students of the University of Marvdasht. Master's thesis in the field of counseling and family. Islamic Azad University of Marvdasht Branch. (Persian)
- [28] Rahimi, m. pathology delay at the youth marriage age. Social science website of Iran. Available at the link below: http://socialsciences.ir/index.php?option=com_content&view=article&id=177:1391-03-09-15-18-20&Itemid=61(Persian).
- [29] Ramezani, M (1997) A Survey of Tehran's youth on barriers and problems of marriage. Islamic republic of Iran broadcasting research project. (Persian)
- [30] Saif, A. (2007) *Newly modern educational psychology: Psychology of learning and learning*. Tehran: Doran(Persian)
- [31] Shiloh, S., & Shenhav-Sheffer, M. (2004). Structure of difficulties in mate-selection decisions and its relationship to rational and intuitive cognitive styles. *Personality and individual differences*, 37(2), 259-273.
- [32] Sikula . A.f.value and value system : relationship to personal journal, april 1971 , p . 312.
- [33] Singer , h , a , human values and leader ship , *business horizons* , 1975 , 85 . *Journal of marriage* , 63 (2) . 491-503.
- [34] Tavakoli Qinani, M. (2013). The relationship between personality characteristics and personal values and ethical judgment among students of Isfahan University of medical

sciences. Master's thesis of general psychology. Allameh Tabatabaei University.
(Persian)

- [35] Triandis, H., Bontempo, R., Villarel, M. J., Asia, & Lucca, N. (1998). Individualism and Collectivism: Cross-Cultural Perspectives on self in group relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 323-338
-

ⁱ Rahimi

ⁱⁱ Heydari, Mazaheri, Puretemad

ⁱⁱⁱ Triandis, Bontempo, Villarel, Asia & Lucca

^{iv} Lea, Pulkkinen & Katja Kokko

^v Kadivar, Eslami and Farahani

^{vi} Sternberg, quoted from Saif

^{vii} Tavakoli Ghinyani

^{viii} Locke & William

^{ix} Bahari

^x Keithner, Miller & Ryan

^{xi} Norani

^{xii} Murry

^{xiii} Sikula

^{xiv} Singer

^{xv} Azadfalsh

^{xvi} Najjariyan

^{xvii} Farzad

^{xviii} Ekrami, Dashtevan Ardestani and Frahbod

^{xix} Shiloh & Shenhav-Sheffer

^{xx} Ramzaniyan

^{xxi} Inglis & Greenglass,